

MEMORIAL DEMOCRÀTIC DE VILA-REAL

L'EXILI I L'ACOLLIDA DE REFUGIATS DURANT LA GUERRA

DEL 29 DE MARÇ A
NOVEMBRE DE 2017

A través de les activitats programades en el IV Memorial Democràtic recordarem una etapa de la història que ha estat tabú, però que també forma part de la identitat de Vila-real. De manera divulgativa, científica i artística intentem restablir el record i la dignitat d'aquelles persones que no van tenir l'ocasió d'escriure la història però que en formaren part. Cal obrir portes i finestres, airejar tot allò que la por i la repressió van silenciar, per a mirar cap al futur sense deutes amb el passat.

29 DE MARÇ

Presentació del projecte de la Llei de la memòria històrica i de la programació del Memorial Democràtic de Vila-real 2017
18.00 h - Casa dels Mundina

**DRETS I MEMÒRIA
ALS NOSTRES POBLES**

Activitat desenvolupada per la Conselleria de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques. Ajuntament de Vila-real. Regidoria de Cultura. Memorial Democràtic Vila-real

PAUSA CAFÉ

CONFERÈNCIA - 19.00 h
«L'evacuació de xiquets durant la Guerra Civil espanyola»
Conferència d'Alicia Alted amb la participació d'Alfredo Fornás

La Guerra Civil va provocar desplaçaments massius de població civil que fugia a zones més segures de rereguarda. L'evolució de la contesa va dur al govern de la República a organitzar evacuacions oficials, en especial de xiquets sols, a zones segures de la zona mediterrània o a l'estranger.

En aquesta conferència analitzarem aquest fenomen, les motivacions, com es va desenvolupar, les conseqüències i com ha perdurat en la memòria col·lectiva.

Activitat desenvolupada per:
Alicia Alted Vigil, catedrática en el Departament d'Història Contemporània de la Universitat Nacional d'Educació a Distància (UNED, Madrid)

Alfredo Fornás Pallarés, llicenciat en Humanitats i secretari del Grup d'Estudis d'Història Local i Fonts Orals de la Universitat Jaume I

8 D'ABRIL

RUTA DEL MEMORIAL
Exili i acollida: el cor obert d'una vila
18.30 h - plaça Major
Peça de teatre document itinerant

En la quarta edició de la Ruta del Memorial Democràtic recordarem els episodis de l'arribada a Vila-real de refugiats provinents de Madrid i de Màlaga i coneixerem alguns dels exiliats vila-realencs per motius polítics.

Repartiment: Sonia Alejo, Marisa Ibáñez, Sergio Chaves, Arturo Martín, Fanfí García, Marga Mateos i Joan Raga / **Participació de l'EMTAC i l'ESADV**
Regidor i ajudant de producció: José Carlos Bellver
Creació: La Medusa / **Guió i direcció:** Sonia Alejo / **Vestuari:** Sara Recatalà / **Equip sonor:** Tuix & Ros SL
Reproducció fotogràfica: Reverter / **Disseny gràfic:** Yinsen / **Impremta:** Canós / **Producció executiva:** Visitants / **Documentació i fonts orals:** Arxiu Municipal de Vila-real, Grup de Recerca de la Memòria Històrica de Castelló, CEMEHIS de l'UJI, Ivan Medall, Domingo Font i Pascual Mezquita / **Patrocina:** Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Vila-real

11 D'ABRIL

TEATRE PER A INSTITUTS
La Sección - Companyia A Tiro Hecho i Teatro del Barrio - 11.30 h
Auditori Municipal Músic Rafael Beltrán Moner

La Sección centra la mirada en la figura de Pilar Primo de Rivera, Mercedes Sanz Bachiller i Carmen Polo a través de l'evolució de la Secció Femenina. Des del discurs inaugural de la Falange espanyola, recorrem la història del dia a dia de les nostres mares i iaies per entendre molts aspectes que encara són subjacents en la memòria.

La Sección presenta aspectes que van tenir una importància capital en l'esdevenir de les vides d'aquelles dones, les vides de les quals van estar marcades per les imposicions educatives, polítiques, religioses i de gènere que marcaren la societat espanyola del moment.

Teatre sobre dones. Escrit, dirigit i interpretat per dones.

Text: Ruth Sánchez González i Jessica Belda
Direcció: Carla Chillida
Intèrprets: Jessica Belda, Manuela Rodríguez i Natalie Pont

AVANÇ PROGRAMACIÓ

JUNY (dia per confirmar)

XARRADES
Dones de Vila-real exiliades durant la guerra
Carme Saura i Maruja Peris

23 D'OCTUBRE

TEATRE
Las madres presas - Una història real de resistència i dignitat

Text: Manuela Ortega
Dramatúrgia, direcció i interpretació: Pilar Martínez

14 DE JUNY

CONFERÈNCIA
«La Plana i la cultura exiliada»
19.00 h - Casa dels Mundina
Lluís Meseguer, catedràtic de la Universitat Jaume I

NOVEMBRE

EXPOSICIÓ de fotografia documental:
«La huella solidaria». Al voltant de la figura de Norman Bethune.
Museu de la Ciutat Casa de Polo

Desenvolupada pel Centre Andalús de Fotografia de la Conselleria de Cultura de la Junta d'Andalusia

cultura.vila-real.es

#memorialvilareal

Vila-real
avança en cultura

LA MEDUSA.

MEMORIAL DEMOCRÀTIC DE VILA-REAL

EL EXILIO Y LA ACOGIDA DE REFUGIADOS DURANTE LA GUERRA

DEL 29 DE MARZO A NOVIEMBRE DE 2017

A través de las actividades programadas en el IV Memorial Democrático recordaremos una etapa de la historia que ha sido tabú, pero que también forma parte de la identidad de Vila-real. De manera divulgativa, científica y artística, intentamos restablecer el recuerdo y la dignidad de aquellas personas que no tuvieron ocasión de escribir la historia pero que formaron parte de ella. Hay que abrir puerta y ventanas, airear todo aquello que el miedo y la represión silenciaron, para mirar al futuro sin deudas con el pasado.

29 DE MARZO

Presentación del proyecto de la Ley de la memoria histórica y de la programación del Memorial Democrático de Vila-real 2017
18.00 h - Casa de los Mundina

DERECHOS Y MEMORIA EN NUESTROS PUEBLOS

CONFERENCIA - 19.00 h
«La evacuación de los niños durante la Guerra Civil española» conferencia de Alicia Alted con la participación de Alfredo Fornàs

La guerra civil provocó desplazamientos masivos de población civil que huía a zonas más seguras de retaguardia. La evolución de la contienda llevó al gobierno de la República a organizar evacuaciones oficiales, en especial de niños solos, a zonas seguras: en la costa mediterránea o bien al extranjero.

En esta conferencia vamos a analizar ese fenómeno, sus motivaciones, como se desarrolló, sus consecuencias y como ha perdurado en la memoria colectiva.

Actividad desarrollada por: Alicia Alted Vigil, catedrática en el Departamento de Historia Contemporánea de la Universidad Nacional de Educación a Distancia (UNED, Madrid)

Alfredo Fornàs Pallarés, licenciado en Humanidades y secretario del Grupo de Estudios de Historia Local y Fuentes Orales de la Universitat Jaume I

Actividad desarrollada por la Consejería de Justicia, Administración Pública, Reformas Democráticas y Libertades Públicas. Ayuntamiento de Vila-real. Concejalía de Cultura. Memorial Democrático Vila-real

PAUSA CAFÉ

8 DE ABRIL

RUTA DEL MEMORIAL
Exilio y acogida: el corazón abierto de una villa
18.30 h - plaza Mayor
Pieza de teatro documento itinerante

En la cuarta edición de la Ruta del Memorial Democrático recordaremos los episodios de la llegada en Vila-real de refugiados provenientes de Madrid y de Málaga y conoceremos algunos de los exiliados villa-realencs por motivos políticos.

Reperto: Sonia Alejo, Marisa Ibáñez, Sergio Chaves, Arturo Martín, Fanfi García, Marga Mateos y Joan Raga / Participación de la EMTAC i l'ESADV
Rejidor y ayudante de producción: José Carlos Bellver
Creación: La Medusa / Guión y dirección: Sonia Alejo / Vestuario: Sara Recatalà / Equipo sonoro: Tuix & Ros SL Reproducción fotográfica: Reverter / Diseño gráfico: Yinsen / Imprenta: Canós / Producción ejecutiva: Visitants / Documentación y fuentes orales: Archivo Municipal de Vila-real, Grupo de Investigación de la Memoria Histórica de Castelló, CEMEHS de la UJI, Ivan Medall, Domingo Font y Pascual Mezquita / Patrocinadora: Concejalía de Cultura del Ayuntamiento de Vila-real

11 DE ABRIL

TEATRO PARA INSTITUTOS
La Sección - Compañía A Tiro Hecho y Teatro del Barrio - 11.30 h
Auditori Municipal Músic Rafael Beltrán Moner

La Sección se centra en la figura de Pilar Primo de Rivera, Mercedes Sanz Bachiller y Carmen Polo a través de la evolución de la Sección Femenina. Desde el discurso inaugural de la Falange española recorremos la historia del día a día de nuestras madres y abuelas para entender muchos aspectos que aún subyacen en la memoria.

La Sección presenta aspectos que tuvieron una importancia capital en el devenir de las vidas de aquellas mujeres, cuyas vidas fueron marcadas por las imposiciones educativas, políticas, religiosas y de género que marcaron la sociedad española del momento.

Teatro sobre mujeres. Escrito, dirigido e interpretado por mujeres.

Texto: Ruth Sánchez González y Jessica Belda
Dirección: Carla Chillida
Intérpretes: Jessica Belda, Manuela Rodríguez y Natalie Pont

AVANCE PROGRAMACIÓN

JUNIO (día por confirmar)

CHARLAS
Mujeres de Vila-real exiliadas durante la guerra
Carme Saura y Maruja Peris

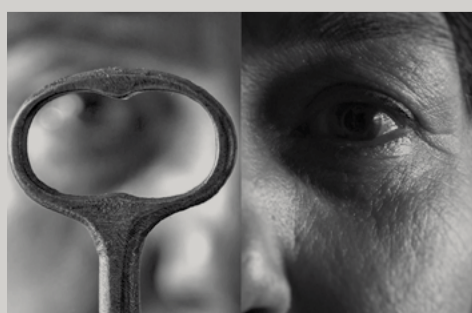
14 DE JUNIO

CONFERENCIA
«La Plana y la cultura exiliada»
19.00 h - Casa de los Mundina
Lluís Meseguer, catedrático de la Universitat Jaume I

23 DE OCTUBRE

TEATRO
Las madres presas - Una historia real de resistencia y dignidad
Texto: Manuela Ortega
Dramaturgia, dirección e interpretación: Pilar Martínez

NOVIEMBRE

EXPOSICIÓN de fotografía documental:
«La huella solidaria». Alrededor de la figura de Norman Bethune.
Museu de la Ciutat Casa de Polo
Desarrollada por el Centro Andaluz de Fotografía de la Consejería de Cultura de la Junta de Andalucía

cultura.vila-real.es

#memorialvilareal

